

Traumaattisesta alusta toimivaksi organisaatioksi

Suomen Wagner-seuran alkuvaiheiden esihistoriaa

Teksti: Uolevi Karrakoski

Suomen Wagner-seuran perustaja ja ensimmäinen puheenjohtaja Uolevi Karrakoski (kuvas-
sa oikealla) nimitettiin seuran kunniapuheenjohtajaksi vuonna 2001, kun seura täytti kymmenen
vuotta. Kuvasa vasemmalla seuran toiminnanjohtaja Peter Häggblom ja keskellä tuolloinen
puheenjohtaja Markku Lulli-Seppälä.

Seuraamme sen syntyvaiheissa jäseneksi liittynyt, kulttuurihistorian professori **Hannu Salmi** kirjoitti seuran 5-vuotisjuhlahakaisuun tarkan historiikin seuran toiminnasta. Historiankirjoitusta jatkoi Wagner-aktiivi, hallituksen jäsenenä toiminut **H.J. Eskelinen**. Lienee itsekeskeistä, mutta ehkä kuitenkin relevanttia esittää muistin välähdyksiin tukeutuvaa psykologista mikrohistoriaa siitä, miten ajatus seuran perustamisesta sai alkunsa mielessäni.

Suhtautuminen Wagneriin

Tällaisen kertomuksen esittämisen yhteydessä on syytä korostaa, että Suomen Wagner-seura olisi varmasti ajan täytyessä perustettu, vaikka en nuorena Helsingissä asuessani olisi konsertti- ja oopperalippujen ostajana törmännytkaan Wagnerin vastustamiseen ja ajautunut sen vuoksi epätoivoisiin mielentiloihin. Nämä tilanteista syntyneet muistikuvat kehittyivät ajan mittaan jatkuviksi säikeiksi, jotka iskostuivat ajatuksiini ikään kuin lip-pukankaan rihmastona tai jossain sävellyksessä toistettavana aiheena, joka jatkuvasti kokonaisuutta ylläpitävänä aineksena viestiti sanomaa seuran perustamisesta.

Wagnerin vastaisuus ilmeni lähipiirissäni jo lapsuuden aikana, kun Suomalaisen oopperan baletin kuorossa tanssinut äitini

puhui toivottoman raskaista Wagner-esityksistä, jotka eivät ikävyyttävän päätöksensä vuoksi keränneet yleisöä siinä määrin kuin suuret baletit, joissa marsalkka **Mannerheimkin** usein nähtiin yleisön joukossa. Kotipaikkani oli Lohjan maalaiskunta, josta oli hyvät yhteydet Helsinkiin. Aloin 14-vuotiaana käydä yksin oopperassa ja konserteissa Helsingissä. Oopperan perusohjelmistoon kuului näihin aikoihin haalistuneissa, vanhoissa lavasteissa esitettävä *Tannhäuser*, jonka näin ainakin kymmenen kertaa. Esitykset olivat tasoltaan vaihtelevia. Kerrankin *Uuden Suomen* kriitikko nuhteli kuorolaisten käyttäytymistä laulukilpailun aikana tapahtuneen naureskelun vuoksi. Mielestäni orkesteri soitti aina erittäin hyvin. Mieleenpainuva oli 50-luvun lopulla tapahtunut esitys, jossa saksaksi laulanut **Mikko Plosila** esitti *Tannhäuserin* osan suurenmoisesti, ja myös muut esiintyjät tekemään parhaansa. Ajantittaa tämä kuluneissa lavastuksissa elävä, mieltäni aaltomaisesti hyväilevä musiikki synnytti minussa harhakuviollisia muistikuvia. Eräsikin koulukavereistani sanoi minulle tiukasti: "Ei siellä mitään sellaista ollut, mitä väitit!" Ennen vuonna 1949 ooppera esitti yllättäen Wagnerin suurteoksen *Nürnbergin mestarilaulajat*. Muistikuvani sen esityksistä ovat täysin myönteisiä.

Wagneriin kohdistuvaa riennä koin lähinnä konserteissa ja keskustelussa enkä niinkään oopperassa. Vastustus oli yksinomaan musiikkipoliittista. Wagnerin antisemitismistä en noina vuosina kuullut mainintoja. Arvioissa korostettiin Wagnerin orkesterin homofonisuutta, karkeaa sointiväriä ja turhaa toistoa. Wagner yhdistettiin usein myös meteliin. Samalla väitettiin, että *Ringiin* liittyvät jumalaistarut ja yleensäkin Wagnerin pakkomielteenomainen usko lunastukseen eivät todellakaan kiinnosta nykyajan ihmisiä, mitä olikin vaikeampi kumota varsinkin, kun minulla silloin ei ollut paljoakaan käsitystä moderneista ohjauksista.

Näitä tyrmäyksiä koskeviin miellelyhtymiin kytkeytyi myöhemminkin tuskaisen aggressiivisia menneisyyden kuvajaisia. Kauhistuttavinta minusta olivat kommentit, jotka koskivat HKO:n konserttia, jossa esitettiin oli kolme *Ringin* orkesterikatkelmaa. Jonkinlaisia kaavoittamatonta, painajaismaista logiikkaa liittyi näihin ilmaisuihin, jotka ajatuskuvina ovat vieläkin tunnistettavina muistissani. Niistä asemoitui esiin ajatus, ettei Wagneria saisi esittää.

Joskus 1950-luvun puolivälillä muistaakseni RSO esitti konsertissa *Tannhäuser*-alkusoiton ja Venusvuoren bakkanaalin. Menin tilaisuuteen ihan muuten vaan. Seuraavana aamuna HS:n kriitikko otsikoi arvionsa sanoilla "Oopperajumala on kuollut." Minua oli aina kauhistuttanut ja samalla kiehtonut ajatus vainotusta säveltäjästä. Olin myös sanakirjan avulla ponnistellen jo 15-vuotiaana lukenut **Thomas Mannin** esseen *Richard Wagnerin kärsimykset ja suuruus*. Niinpä kriitikissä esitetty ajatus oopperajumalan kuolemista herätti minussa surullisia mutta samalla aggressiivisia miellelyhtymiä. Näitä muistin latauksia täydensi kummallinen sattuma. Kuulin kahden tuttavan puhuvan yliopiston aulassa jonkun professorin äkillisestä kuolemasta. Hiukan sopimattomasti kysyin: "Kuka nyt on kuollut?" Toinen kavereista vastasi: "Wagner!"

Jossain määrin outo päätös yhdistyksen perustamisesta tukeutui melko liioiteltuun uskomukseeni yhdistystoiminnan merkityksestä. Olin aktiivinen jäsen Lohjan Ventelän VPK:ssa ja seurasin muitakin kollektiivisia aktiviteetteja. Soitinkin ystävälleni **Raimo Lintuniemelle** mainitun *Tannhäuser*-konsertin jälkeen ja sanoin "Nyt se seura on perustettava." Tapasimme pian ystäväni työpaikalla. Selostin asiaa. Lintuniemi nousi äkkiä ylös, teki minulle sotilaallisesti kunniaa ja ilmoitti: "Valmiina ollaan!" Hän kehotti minua kuitenkin siirtämään toiminn-

nan aloittamista, koska Wagneria esitettiin pian Suomessa.

Ohjelmiston uudet kasvat

Wagneria alkoi todella esiintyä orkesterien ohjelmistossa 60-70-luvulla. Vuonna 1964 HKO järjesti Wagnerin 150-vuotisjuhlavuoden konsertin, jonka johti Bayreuthin orkesterissakin soittanut **Usko Aro**. Konsertin solistina oli **Anita Vätkki**. Myös Wagneria koskevat kriitikkojen ja lähipiirini esittämät kielteiset kannanototkin lientyivät kohteliaamiksi. Ehkä suomalaisten Wagner-laulajien menestys ulkomailla muutti asenteita. Paitsi konserteissa muutos näkyi myös Bulevardilla. *Valkyyria* sai osakseen suurta huomiota. Samoin myös *Tristan* sekä *Reininkulta*.

Näihin aikoihin aloin ammattikoulutuksen varjolla käydä Englannissa. Lontoosta kyllä löytyi Wagneria. Pisin oleskeluaika oli neljä kuukautta vuonna 1969, jolloin oli Berlioz-juhlavuosi.

Huomasin, että Englannissa oli useita musiikkiyhdistyksiä. Liityin **Berlioz**-seuraan ja osallistuin aktiivisesti sen toimintaan, joka oli aktiivista ja samalla omituista. Jaoin esimerkiksi konserttiohjelmia Berlioz-konserteissa ja opastimme yleisöä istumapaikoille. Leikillään seuran rahastonhoitaja pyysi minua perustamaan Suomeen Berlioz-seuran alaosaston. Kerroin tästä myöhemmin Lintuniemelle, joka huudahti: ”Älä tee sitä, ihmiset nauraa. Mieluummin Wagner-seura!” Berlioz-seurasta oli sikäli vahinkoa, että otin liiaksikin mallia englantilaisista seuroista Wagner-seuramme toiminnan ensi vaiheissa. Niinpä en tiennyt mitään Wagner-seurojen liiton toiminnasta enkä mahdollisuuksista saada pääsylippuja Bayreuthiin. Tämä epäkohta kylläkin korjaantui, kun Tallinnan seuran puheenjohtaja **Loone Kauste** teki yllätysvierailun luoksemme ja sen jälkeen kertoi asiasta liiton silloiselle puheenjohtajalle **Josef Lienhartille**.

Unohdus

Konkreettisella tasolla ajatus Wagner-seuran perustamisesta jäi pois mielestäni 80-luvulla. Ajattelin, että Wagner on jotenkin etabloitumassa Suomeenkin kansainvälisen paineen vaikutuksesta. Lintuniemen hankkimien Bayreuthin lippujen avulla pääsin kolmeen oopperaesitykseen. Asenteet alkoivat nyt Suomessa muuttua. Esimerkkinä tästä oli Helsingin juhlaiviikoilla 1980-luvulla vierailleen New Yorkin filharmonikkojen **Zubin Mehtan** johdolla esittämä *Götterdämmerung*-sarja, josta *Uuden Suomen* kriitikko toteisi, että Wagnerin orkesterinkäyttö pitäisi arvioida uudelleen, koska se ei olekaan niin homofonista kuin on väitetty.

Wagneria koskevat negatiivit muuttuivat myös pehmeämmiksi, jopa ystävällisiksi. Ne toivat mieleen Lohjalla kesäisin asustavan, **Martti Similän** leppoisan Wagner-kritiikin. Kerran käyttäydyin 17-vuotiaana huonosti ja protestoin jotain ohimennen sanottua Wag-

nerin vastaista komppaa vastaan, jolloin minulle sanottiin, että lasten on syytä olla hiljaa. Olin juuri lukenut **J.O. Hannulan** *Ensimmäisen maailmansodan historiaa* ja huusin, että ikäisiäni alokkaita ei pidetty lapsina, vaan heitä kutsuttiin tykin ruoaksi. Samilä hymyili rakastettavaan tapansa ja lupasi seittää minulle tahti tahdilta *Parsifalin* ja lähteä kanssani vaikka Bayreuthiin.

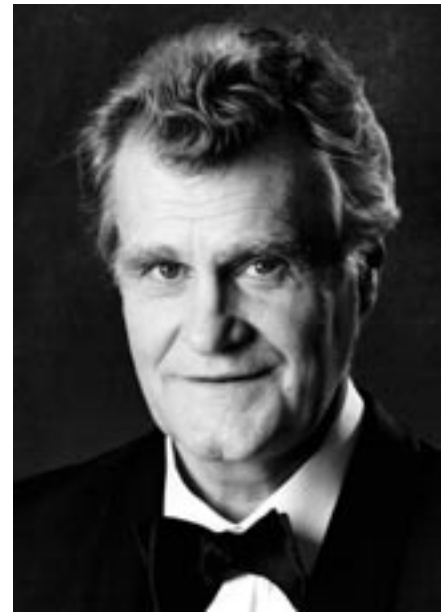
Juuri Bayreuthista oli vallalla Suomessa outoja käsityksiä. Jotkut jopa inttivät, että esitykset tapahtuivat ulkoilmassa. Väärinkäsitys johtui kaikesta siitä, että lehdistö vertasi aikanaan näyttävästi **Lönrotin** kotipaikkakunnalla Sammatissa aloitettuja Sampojuhla isänmaalliskansallisenä kesäpäätymänä Bayreuthin festivaaliin.

Suuri muutos tapahtui kuitenkin LP-levyjen ja pian CD-levyjen myötä. Wagnerin oopperat tulivat näin kokonaisina teoksina tunnetuksi. Ongelmaksi muodostui kuitenkin se, että Wagner katosi jälleen kerran miltei totaalisesti oopperan ja konserttien ohjelmista Suomessa, tällä kertaa kaikesta satunnaisuudesta tai uuden oopperatalon odotuksen ja 1993 valmistuneen talon sisäanjovaiheiden vuoksi. Niinpä kun 1991 perustettu Wagner-seuramme järjesti matkan Turusta RSO:n järjestämään Wagner-konserttiin, oli aivan oikeutettua matkan aikana todeta, ettei Suomessa oltu esitetty Savonlinnan *Hollantilaista* lukuun ottamatta lainkaan Wagneria kymmeneen vuoteen.

Toiminta alkaa

Wagnerin jatkuva puuttuminen ohjelmistosta magnetisoi ajatukseni seuran perustamiseen, mikä tapahtui nopeasti. Wagnerista oli nyt helpompi puhua, koska Tampereella esitetty *Parsifal* sai osakseen suuren menestyksen, joten tuumasta toimeen vaan. Perustavia jäseniä olivat säveltäjä ja konservatorion lehtori, myöhemmin useita seuran tilaisuuksia piristänyt ja myös puheenjohtajana toiminut **Martti Parkkari**, musiikkilautakunnan monivuotinen puheenjohtaja, aina avulias ja ystävällinen **Veikko Tuohimaa** ja ystävänä sekä auttajani, seuran alkuvaiheissa rahastonhoitajana toiminut **Veli Vuorio**. Minusta tuli perustavassa kokouksessa seuran puheenjohtaja samalla, kun em. kolme miestä ja Lintuniemi poissaolevana valittiin hallitukseen. Kokouksessa oli läsnä myös **Risto Karrakoski**, joka myös auttoi seuran ensimmäisten tilaisuuksien järjestelyissä. Mukana ei ollut yhtään naista. Tämä vinoutuma korjaantui kuitenkin nopeasti, ja naisjäsenet arvattavasti pitivät huolta siitä, että miesvoittoisen seuran tilaisuuksissa tavaksi tullut tupakan tuprutaminen väheni ja katosi ennen tupakkalakia.

Jäsenten hankkiminen sujui odotettua nopeammin. Sanomalehdet uutisoivat kiitettävästi seuran perustamisesta. Työpaikallani sain heti jäseniä, joista **Rauno Suhonen** toimi usein myöhemmin vuosikokousten puheenjohtajana. Seuraan liittynyt **Tuula Levo** suostui tarkistamaan tekstieni oikeakielisyy-

Raimo Lintuniemi (1934–2000) oli tärkeä vaikuttaja seuraa perustettaessa ja sen toiminnan alkuvaiheissa.

tä. Työtovereitani olivat myös **Merja Köpsi** ja **Marja Kasula**, jotka ahkerasti osallistuivat seuran tilaisuuksiin. Mukaan tuli myös seura säännöllisesti avustanut kollegani **Esko Malila**. Yhdistykseen liittyivät pian **Markku ja Marjukka Lulli-Seppälä**; Markkuhan toimi myöhemmin seuran puheenjohtajana. Jäseniksi liittyivät myös oopperalevyjen suurkeräilijä **Markku Uotinen** ja monia muita turkulaisia kuten sihteerinä myöhemmin ollut **Antti Uotila**, seuran tilintarkastajana pitkään toiminut **Arto Savolainen** ja hänen vaimonsa **Laila, Sirpa Suoja, Eva Kalliala-Hannukainen**, TS:n **Tapio Hurme**, Ars Musican **Aki Rantanen** sekä opiskelija ja pianisti **Anne Widen**. ”Ihania ihmisiä kaikki!” huudahti Martti Parkkari äännekkäästi heistä kuultuaan heistä. Myöhemmin seuran uudeksi sihteeriksi tuli **Sirpa Raulamo**. Hänen jälkeensä toimi sihteerinä pidemmän kauden **Niina Impivaara**.

Heti alussa päätettiin, että seura on valtakunnallinen, ja siksi oli tärkeää, että jäseniä tuli muualtakin kuten Helsingistä, josta ensimmäisinä liittyivät seuraan kirjailijana tunnettu **Petri Salin** sekä tuleva hallituksen jäsen **Marjukka Kalliokoski**, nykyisenkin hallituksen jäsen, seuralle sponsoreita hankkinut **Riitta-Liisa Mäkipaasi**, nyt jäsenihteerin tehtäviä hoitava **Matti Luukkainen** ja pianisti **Matti Raekallio**. Erittäin tärkeää oli, että saimme kaksi jäsentä oopperasta, seurassamme luentoja myöhemmin pitäneen dramaturgi **Jussi Törnvallin** ja korrepetiittori **Pekka Asikaisen**, joka luennoiltaan, musisoinnillaan ja teksteillään on merkittävästi vaikuttanut toimintaamme. Akateemista jäsenistöä edustivat Hannu Salmen lisäksi kirjallisuuden professori **Hannu Riikonen** sekä musiikkitieteen puolelta **Eero** ja **Eila Tarasti** sekä **Henry Bacon**. Seuraan liittyi myös musiikin opiskelija, hallituksen jäsenenä toiminut, nykyisin tunnettu säveltäjä **Uljas Pulkkis**. Sain yhtäkkiä tärkeän puhe-

linsoiton. Seuraan liittyi tunnettu wagneriaani, HKO:n ykköskäyrätorvensoittaja **Holger Fransman**. Lintuniemi ehdotti heti hänen haastattelemistaan. Puhuimme siitä usein, mutta ikävä kyllä se jäi tekemättä

Merkityksellistä oli, että jäseneksi tuli laajaa musiikkitietoutta edustava, turkulainen kriitikko ja vaikuttaja **Matti Lehtonen**, joka auttoi seuraa paitsi monipuolisilla neuvoillaan myös hankkimalla seuran jäseniä Turun ulkopuolelta, esimerkiksi Tampereelta. Ensimmäisiä näistä olivat *Aamulehden* musiikkiarvostelija **Pekka Vaajalahti**, Wagner-aktiivi, nykyisin espoolainen **Lauri Jaakkola**, **Riitta Karikoski**, julkaisussamme ooperaesityksiä arvioiva **Jack Leo** sekä sittemmin Wagnerin omaelämäkerran *Mein Leben* suomentanut **Saila Luoma**. *Helsingin Sanomissa* oli pieni, mutta hyvällä paikalla ollut uutinen seuran perustamisesta, mikä toi jäseniä muualta Suomesta. Näin tuli seuraamme ikimuistettavalla tavalla Pohjanmaalta, Alpuolta **Timo Kankaala**, yksi aktiivisista jäsenistämme. Monia muitakin nimiä olisi syytä mainita, mutta mainitut jäsenet tulivat mieleen tätä fragmentaarista esitystä kirjoittaessa.

Seura tunnetuksi toiminnan avulla!

Yhdistyksen tilaisuudet aloitettiin Turussa, ja niitä oli tarkoitus järjestää muuallakin. Oikeastaan tämän tekstin otsikko olisi pitänyt olla ”Tunnustuksia,” sillä on pakko myöntää, että esimerkiksi kahden osittaisen epäonnistumisen jälkeen liian helpolla luovuttiin toistaiseksi tilaisuuksien järjestämisestä Helsingissä. Nyt asiahan on aivan toisin.

Tilaisuuksia järjestettäessä pyrittiin alkusi vaikuttamaan esiintyjien julkisuusfunktion arvolla, jotta yleisöä olisi paljon. Tällä en tarkoita sitä, etteikö esiintyjillä olisi ollut sisältönsä merkityksellistä sanottavaa. **Hannu Taanilan** pitämä ensimmäinen seuran järjestämä luento keräsi 83 kuulijaa. Myöhemmin samantapaisten yleisöennätykseen yltyivät seuraan liittyneen **M.A. Nummisen** luennot. *Turun Sanomien* toimittaja kommentoi Taanilan luentoa toteamalla, että tässä tilaisuudessa kuulija voinut muuta kuin vanha Wagnerin nimeen ja viittasi seuraavaan yhdistyksen tilaisuuteen, prof. Eero Tarastin luento. Tarasti loi Hannu Salmen luentojen ohella pohjan seuran tieteellisille luennoille ja seminaareille.

Muutkin tilaisuudet kuten esimerkiksi **Leif Segerstamin** ja **Eri Klasin** luennot kiinnostivat yleisöä. Yleisömäärältään huippua edusti Ravintola Hamburger Börsissä seuran aloitteesta järjestetty Turun kaupunginorkesterin konsertin jatkotilaisuus, johon osallistui 106 henkilöä. Jatkoilla juhliittiin sitä, että orkesteri esitti seuran toivomuksesta orkestrarjan *Ringistä* juhlaan myös osallistuneen **Pertti Pekkasan** johdolla. Lintuniemi juonsi juhlaa. Järjestäjänä toimi taitavin ottein seuraan vastikään liittynyt **Risto Ala-Kaila**.

Pelkoni yleisöpulasta sai minut rekrytoimaan opettamiani peruskoulun 9. luokan oppilaita näihin tilaisuuksiin. Tämä osoittautui yleisömäärän kannalta turhaksi, mutta jotkut oppialaista kiinnostuivat asiasta ja osallistuivat jopa seuran ensimmäisiin musiikkimatkoihin. Näistä oppilaista **Tiina Ojala** toimi pari vuotta tilaisuuksissa kahvitarjoilun järjestäjänä ja matka-avustajana. Näitä tehtäviä hoiti myöhemmin seuran ”emännäksi” valittu, pitkäaikainen hallituksen jäsen **Outi Jaakola**.

Yhdistys aloitti heti alkuvaiheessa julkaisun suunnittelun. Ennen tätä lähetettiin jäsenille luettavaksi Hannu Salmen Wagner-reseptiota käsittelevä julkaisu *Richard Wagner Suomessa*. Seuran ensimmäisen, monistetun julkaisun nimi oli koruttomasti *Suomen Wagner-Seuran julkaisu n:o 1* Myöhemmin päädyttiin melkoisen epäröinnin jälkeen nimeen *Wagneriaani*. Markku Lulli-Seppälän tultua päätoimittajaksi julkaisu kehittyi valtavien harppauksin. Moniste sai palstahakuisen muodon ja pian korkeatasoisen painetun muodon värivalokuvineen. Nykyinen päätoimittaja **Robert Storm** on edelleen monipuolistanut haastavalla tavalla lehteä, joka on säilyttänyt asemansa hyvin suomalaisessa Wagner-kirjallisuudessa. Mukana pysymisen on kunnioitettava saavutus, sillä elämehän nyt aivan toisenlaista aikaa kuin 20-vuotta sitten. Suomeksi on ilmestynyt Wagner-kirjallisuutta ja esimerkiksi internetistä löytyy melkoisesti Wagner-tietoutta.

Taloudellisista vaikeuksista huolimatta seura pystyi yksityisten tukijoiden avulla antamaan ensimmäisen stipendin bari-toni **Kai Valtoselle**. Jälleen täytyi tunnustaa, että tietämättömyyteni Bayreuthin stipendiaatteja hoitavasta Stiftungista aiheutti, että stipendiaattia ei lähetetty Bayreuthiin. Seuraava stipendiaatti **Johanna Rusanen** lähtikin jo Bayreuthiin seuran täyttäessä viisi vuotta.

Juuri taloudelliset ongelmat olivat jarruna. Alkuaikoina näitä ongelmia ratkaistiin jokseenkin hullunkurillisillakin keinoilla. Eräskin suurikokoinen lehdessä ollut ilmoitus maksettiin kahdeksan ulkopuolisen henkilön voimilla. Kerran taas hallituksen jäsenet lainasivat yhdistykselle kukin 50 markkaa. Totuutta ei yleensä uskota. Niinpä en ole kertonut monellekaan sitä, että eräs yhdistyksen laskuista maksettiin kadulta löytämäni 100 markan setelin avulla. Hullunkurisen toistuvan tilanteen loi se, että hotellissa, jossa osa tilaisuuksistamme pidettiin, tilavan kabinetin vuokra oli sitä alhaisempi, mitä enemmän asiakkaat tekivät tilauksia. Minä ainakin tunsin juovani olutta aatteellisista syistä. Juuri tällaisessa tilanteessa yhdistyksen taloudenhoitajaksi valittu, nykyinen toiminnanjohtaja **Peter Häggblom** ryhtyi onnistuneesti ratkomaan seuran taloudellisia ongelmia.

Melkoinen osa menoista johtuivat leh-ti-ilmoituksista. Niiden ohella seura pystyi luomaan eri tiedotusvälineissä yhdistykseen mielenkiinnolla suhtautuneista toimittajis-

ta koostuneen koneiston, jota nykyisin kutsuttaisiin termillä verkosto.

Konflikti, sovinto ja onnistuneet 5-vuotisjuhljat

Seura oli toiminut viisi vuotta ja valmistautui juhlien viettoon. Juhlavalmisteluisa syntyi aivan kuin jonkin perheen jouluvalmisteluisa erimielisyyttä, johon en osannut suhtautua oikealla tavalla. Nyt vaadittiin alun perin keskusteluanalyyysiin suunnitellun seminaarin muuttamista perinteiseksi sekä näissä yhteyksissä myöhemmin uudenlaista tiedotusta, jossa edellä mainittua tiedotusverkostoa ei lainkaan käytettäisi. En osannut suhtautua tilanteeseen oikein, mistä seurasi konflikti, mikä ylitti rajuudessaan kaikki aiemmin ja myöhemminkin elämässäni kokemani vastakkainasettelut. Kiistan hävinneenä mietin ainakin viikon, kuka tässä myrskyssä oli ollut sitten oikeassa. Tämä oli aivan turhaa, sillä itse asiassa en ole koskaan kuullut sodista, joissa voittajat eivät olisi olleet oikeassa.

Joka tapauksessa aloimme sovussa rakentaa 5-vuotisjuhlia, jotka onnistuivat yli odotusten. Juhliin liittyi seminaarin ja iltajuhlan lisäksi Wainö Aaltosen museossa järjestetty yleisötilaisuus, jonka järjestelyistä vastasi jälleen kerran Risto Ala-Kaila. Juhla orkesteri soitti mainiosti hallituksen jäsenen **Janne Haapasen** johdolla *Siegfried-tyttö* alkuperäisversion. Johanna Rusanen lauloi upeasti aarian *Tannhäuserista*, jonka aikana kuitenkin museon kahvilasta alkoi yhtäkkiä kuulua äänestä astioiden kilinää. Kiirehdin sinne ja kun minulle sanottiin, että tiskaus oli välttämätöntä, tarjouduin ostamaan hiljaisuutta 100 markalla. Hiljaisuutta tuli, mutta maksaa ei tarvinnutkaan. Juhla päättyi sitten hauskaan paneelikeskusteluun, johon osallistui yllättäen yleisön joukosta myös tilaisuuteen viime aivan tingassa tullut, iltajuhlien juontaja Lintuniemi.

Yleisöjuhlassa väkeä niin paljon, että sanoinkin myöhemmin Peter Häggblomille, että nyt meidän ei enää tarvitse järjestää tilaisuuksia vain siksi, että yhdistys näkyisi ja tulisi tunnetuksi, vaan voimme keskittyä itse asiaan, Wagneriin. Nyt voidaan sanoa, että tulokset ovat olleet yhä parempia ja parempia.

Kuva: Robert Storm